

A hírközlés és a média uniós szabályozásának reformja napjainkban

Az elmúlt évek globalizációs világgazdasági fejlődése, a közszolgáltatók alapvető átalakulása, valamint jelentős társadalmi változások miatt elkerülhetetlenné vált az Európai Unióban (továbbiakban: Unió vagy EU) a hírközlésre és az audiovizuális médiára vonatkozó szabályozás alapvető reformja, átalakítása. A hírközlési szolgáltatások fejlődése olyan óriási mérvű volt és olyan, teljesen új szolgáltatások kerültek előtérbe, valamint a hírközlési piaci verseny annyira gyökeresen alakult át, hogy teljesen új szabályozási keretrendszer megalkotása vált szükségessé. Ezzel szemben a média területén a szabályozás eleve óvatosabb megközelítése és tartalma, illetve a tagállamok médiaszolgáltatásokkal és a véleményszabadsággal kapcsolatos szuverenitásába való beavatkozási korlátai és nehézségei miatt nem új keretrendszer megalkotása, hanem a korábbi audiovizuális médiaszolgáltatási irányelv módosítását választotta az uniós jogalkotás. Igaz, hogy e módosítás szinte teljesen egészében átalakítja a korábbi szabályozást, és a korábbi szabályozás minden része átfogó jellegű, de mégsem új irányelvi szabályozásként valósult meg.

A hírközlés és a média szabályozásának területe alapvetően érinti az Unió és a tagállamok gazdasági és társadalmi fejlődését, valamint versenyképességét a világgazdaságban, továbbá igen jelentős befolyással bír a tagállamok közszolgáltatási rendszerének megszervezésében is, így fontos, közigazgatási elméleti jelentősége is van ezen szabályozási reform ismertetésének.

I. A HÍRKÖZLÉSI IGAZGATÁS UNIÓS SZABÁLYOZÁSÁNAK (A "KÓDEX") ÚJSZERŰSÉGEI

Az Európai Elektronikus Hírközlési Kódex létrehozásáról szóló, 2018. december 11-i (EU) 2012/1972 európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: Kódex) rendelkezései az összekapcsoltság (konnektivitás) javítását, a nagy sebességű hálózatok bevezetésének elősegítését, ezzel összefüggésben a magánberuházások ösztönzését, a fogyasztók magasabb szintű védelmét, a verseny erősítését és annak elősegítését szolgálják, hogy a szabályozás és a szolgáltatások megfeleljenek a növekvő felhasználói igényeknek.

A Kódexben módosul az elektronikus hírközlési szolgáltatás meghatározása, amely ezentúl magában foglalja az internet-hozzáférési szolgáltatást, a személyközi (számfüggő vagy számfüggetlen) hírközlési szolgáltatást és a – korábbi definícióval részben egyező – jelátvitelből álló szolgáltatást is. Ebben a lényegi, és talán a legjelentősebb koncepcionális változás, hogy a fogalom, ekként a szabályozás hatálya a számfüggetlen személyközi hírközlési szolgáltatásra is kiterjed. E szolgáltatásnál a kapcsolat nem a kiosztott számozási erőforrások (például a nemzeti vagy nemzetközi számozási tervben szereplő hívószám) igénybevételével valósul meg, és e szolgáltatás nem tesz lehetővé kommunikációt a számozási tervben szereplő hívószámmal. Így a Kódex az online hangkapcsolatot, üzenetküldést biztosító, nem konvencionális szolgáltatásokat is szabályozás alá vonta.^[1] A számfüggetlen személyközi hírközlési szolgáltatások sajátosságaiból következik az, hogy e szolgáltatások nyújtóira nem terjednek ki bizonyos, az elektronikus hírközlési szolgáltatásokat érintő jogosultságok és kötelezettségek, a számfüggetlen személyközi hírközlési szolgáltatás nyújtását nem kell a hatóságokhoz bejelenteni.^[2]

Egyes kisebb változásokon túl az elektronikus hírközlési tevékenység végzéséhez további új követelmények is kapcsolódnak a Kódex alapján. Ilyen, hogy a hálózat üzemeltetője vagy a szolgáltatás nyújtója akkor is köteles pénzügyi beszámolót készíteni, azt könyvvizsgálóknak alávetni és közzétenni, ha nem tartozik a társasági jog hatálya alá, és nem terjednek rá ki az uniós számviteli követelmények.^[3]

Az uniós elektronikus hírközlési ágazat fejlődésének elősegítését, a konnektivitás javítását szolgálják a rádióspektrumok hatékonyabb és harmonizált felhasználásával összefüggő új rendelkezések. A Kódex bevezeti a spektrumgazdálkodás harmonizálását szolgáló különböző konzultációs eljárásokat a frekvenciahasználati jogosultság megszerzésére irányuló eljárásokkal összefüggésben, a rádióspektrumok koordinációja során, valamint az ún. szakértői tervezés kapcsán. Ebben különösen fontos szerepe van az RSPG-nek (Radio Spectrum Policy Group), amely a 2002/622/EK bizottsági határozattal^[4] létrehozott, rádiófrekvencia-politikával foglalkozó csoport megjelölése.^[5] A szabályozás kiszámíthatóságát segíti elő az az új rendelkezés is, amely szerint a versenyeztetési eljárásban megszerzett rádióspektrum-használati jogosultság időtartama 15 év, a jogosultság a Kódexben megállapított feltételek fennállása esetén meghosszabbítható, illetve megújítható.^[6] Az 5G kiépítésének ösztönzéseként a Kódex előírja, hogy a tagállamoknak 2020. december 31-ig biztosítaniuk kell meghatározott frekvenciasávok szélessávú szolgáltatásokra történő használatát.^[7]

[1] Kódex 2. cikk 4-7. pontja; jelölés hiányában a hivatkozáson a Kódex cikkét kell érteni a továbbiakban.

[2] 12. cikk (2) bekezdése.

[3] 17. cikk (2) bekezdése.

[4] 2002/622/EK határozat.

[5] 35-37. és 45. cikk.

[6] 49. cikk.

[7] 54. cikk.

A Kódex alapján a tagállamoknak részletesen fel kell mérniük, elemezniük kell a hírközlési hálózatok kiépítettségét és műszaki jellemzőit. A nagysebességű elektronikus hírközlő hálózatokkal kapcsolatos földrajzi felmérés, valamint az ellátatlan földrajzi területek és a kiépítésre vonatkozó piaci beruházási tervek felmérése közvetetten járul hozzá a nagy sebességű hálózatok elterjedéséhez. Ezt a tagállami hatóságoknak első ízben 2023. december 21-ig kell elvégeznie.^[8]

A piacsabályozásra vonatkozó, a Kódex alapján hatályba lépő új rendelkezésekkel megváltoznak a piacsabályozási tagállami feladatok, a piacsabályozási tevékenység céljai, keretei. Az uniós hírközlési piacok a közösségi ágazati keretrendszer hatályba lépése óta eltelt közel két évtized alatt érettebbé váltak, a fogyasztói jólétet elősegítő verseny fokozódott, és a globalizáció új kihívásokat támasztott ebben az ágazatban is. A Kódex piacsabályozási rendszere a korábbinál nagyobb hangsúlyt helyez a szabályozás harmonizálására, az egyes közhatalmi eszközök differenciálására, valamint a jelentős piaci szereplők önálló kezdeményezéseire és együttműködésére a piacsabályozás érdekében. Előtérbe kerül a nagy sebességű hálózatok bevezetésének elősegítése és az uniós gazdasági érdekek védelme az elektronikus hírközlési ágazatban, ahol az új típusú - jellemzően nem európai szolgáltatók által biztosított - szolgáltatások, újfajta üzleti modellek, üzleti és műszaki megoldások késztetik stratégiáik átgondolására a gazdasági és ágazati politikai döntéshozókat.

A korábbiakhoz képest a piacelemzések gyakorisága csökken, a piacelemzést a jelentős piaci erejű szolgáltatók előző azonosításától számított öt éven belül kell elvégezni, amely egy évvel meghosszabbítható. A határidő az Európai Bizottságnak korábban be nem jelentett piacok esetében az érintett piacokra vonatkozó ajánlás felülvizsgálatától számított három év.^[9]

A jelentős piaci erejű vállalkozások önkéntes kötelezettségvállalásokat tehetnek arra, hogy a rendkívül nagy kapacitású új optikai hálózatok kiépítését megnyitják a társberuházások előtt, például megállapodások útján. Önkéntes szétválás esetén a jelentős piaci erejű vállalkozások kötelezettségeket vállalhatnak együttműködési megállapodásokra és a hozzáférés biztosítására.^[10] További, a szabályozást finomító, az intézkedések differenciálását elősegítő eszköz, hogy ha a tagállami szabályozó hatóság arra jut, hogy a nagykereskedelmi piacon azonosított jelentős piaci erejű vállalkozás kiskereskedelmi piacokon nem folytat tevékenységet, kizárólag az egyenlő elbánás, a hálózati elemekhez való hozzáférés, valamint az ésszerű és méltányos árak alkalmazására vonatkozó kötelezettségét írhatja elő.^[11]

[8] 22. cikk.

[9] 67. cikk.

[10] 76. és 78-79. cikk.

[11] 80. cikk.

A hálózatok fejlesztését és a verseny előmozdítását segítő új eszköz továbbá, hogy előírható a vezetékek, kábelek és a kapcsolódó eszközök építményeken belüli vagy az első gyűjtő- vagy elosztási pontig tartó megosztását a hálózat üzemeltetője vagy az eszköz felett rendelkezni jogosult személy számára.^[12]

Az uniós harmonizációt fokozza továbbá, hogy az Európai Bizottság 2020. december 31-ig meghatározza az Unió egészében egységes maximális mobilhívás-végződtetési díjat, valamint egységes maximális vezetékes hívásvégződtetési díjat, amit minden szolgáltatóval szemben érvényesíteni kell.^[13]

A Kódex nyomán megváltozik az egyetemes szolgáltatások rendszere is. A korábbiakkal szemben az egyetemes szolgáltatás körében a tagállamoknak biztosítaniuk kell a megfizethető és megfelelő szélessávú internet-hozzáférési szolgáltatás és hangszolgáltatás rendelkezésre állását minden fogyasztó részére, és ha szükséges, további egyetemes szolgáltatások nyújtását írhatják elő. A társadalmi és gazdasági életben való részvételhez szükséges sávszélesség biztosítása érdekében minden tagállam meghatározza, hogy mi minősül megfelelő szélessávú internet-hozzáférési szolgáltatásnak, de annak legalább az irányelvben meghatározott szolgáltatások támogatását biztosítania kell.^[14]

Lényegi változást jelent, hogy a Kódex fogyasztóvédelmi jellegű előírásai elsősorban immáron a végfelhasználók (előfizetők) jogainak, érdekeinek védelmét célozzák. A végfelhasználó olyan felhasználó (bármilyen felhasználó), aki nem biztosít elektronikus hírközlő hálózatot vagy nem nyújt elektronikus hírközlési szolgáltatást, hanem használja, igénybe veszi a hírközlési szolgáltatást.

A végfelhasználói jogokra vonatkozó előírásokat – a megkülönböztetésmentesség és az alapjogok védelme kivételével – nem kell alkalmazni a számfüggetlen személyközi hírközlési szolgáltatásokat nyújtó mikrovállalkozásokra, kivéve, ha egyéb elektronikus hírközlési szolgáltatásokat is nyújtanak.^[15] A Kódex nyomán hangsúlyosabbá válik a végfelhasználók megfelelő tájékoztatása és a szolgáltatások összehasonlíthatósága, az, hogy a megfelelő (a szükséges kérdésekre kiterjedő, ugyanakkor közérthető) információk birtokába kerüljenek. A tájékoztatást a szerződéskötést vagy az ajánlat elfogadását megelőzően – lehetőleg tartós adathordozón – a fogyasztó rendelkezésére kell bocsátani. Az internet-hozzáférési szolgáltatást vagy a nyilvánosan elérhető személyközi hírközlési szolgáltatást nyújtó szolgáltató köteles az ajánlatok átláthatósága, összehasonlíthatósága érdekében az általa nyújtott szolgáltatások jellemzőit világos, átlátható, géppel olvasható, összehasonlításra alkalmas módon közzétenni, a fogyatékosággal élő végfelhasználók számára akadálymentes formátumban is. A végfelhasználó jogosult továbbá térítésmentesen hozzáférni legalább egy olyan független összehasonlító eszközhöz, amely segítségével összevetheti és

[12] 61. cikk.

[13] 75. cikk.

[14] 84. cikk, V. Melléklet.

[15] 98. cikk.

értékelheti az egyes szolgáltatásokat.^[16] A szerződésmódosítással kapcsolatos tájékoztatást, valamint a határozott idejű szerződés határozatlanná válását tartós adathordozó útján kell közölni.^[17]

Az uniós ágazati szabályozás további jelentős változása, hogy a harmonizáció eredményeként hangsúlyosabbá válik az Európai Elektronikus Hírközlési Szabályozók Testületének (a továbbiakban: BEREC) szerepe. Az Európai Parlament és a Tanács közvetlenül alkalmazandó 2018. december 11-i (EU) 2018/1971. számú rendelete (a továbbiakban: BEREC Rendelet)^[18] alapján a tagállami szabályozó hatóságok a BEREC által elfogadott iránymutatást, véleményt, ajánlást, közös álláspontot és bevált gyakorlatot szabályozási, felügyeleti tevékenységük során kötelesek figyelembe venni, és az esetleges eltérést indokolni.^[19] A Kódex egyebekben utal arra, hogy a tagállamoknak biztosítani kell, hogy a nemzeti szabályozó hatóságok a lehető legteljesebb mértékben figyelembe vegyék e szabályozókat, és említést is tesz erről a konkrét tartalmi előírásoknál.^[20] A BEREC Rendelet alapján azonban az adott iránymutatásokat az ott meghatározottak szerint akkor is figyelembe kell venni, ha a Kódex arra nem tér ki.

Az iránymutatások kérdése mellett a BEREC a határon átnyúló jogviták, a transznacionális piacok szabályozása körében és a piacelemzési eljárás akadályozottsága esetén be jelentős szerepet a jövőben.^[21]

Hazánk ez év tavaszán az EU tagállamok közül elsőként implementálta, harmonizálta jogrendszerébe az említett új uniós keretszabályozást. Ezzel hazánk jelentős versenyképességi és hírközlési piac-fejlesztési előnyt szerzett a többi tagállamhoz képest, hiszen a korszerű hírközlés-igazgatási intézmények már most hatályosultak a szabályozásunkban, és a korai implementációval megfelelő felkészülési időt is biztosítunk a piac számára a legmegfelelőbb megoldások érvényesítésére. Az implementációval hazánk szinte teljesen új hírközlés-szabályozást vezet be. E mostani átfogó Eht. módosítás a hírközlési liberalizáció kezdete óta a legkorszerűbb és legmodernebb hírközlési jogi szabályozás, mely most először hozta teljesen összhangba megfelelő arányokkal a piac, a verseny, az előfizetők, a fogyasztók, a hírközlési szolgáltatók, a mai korhoz igazodó hírközlés-fejlesztés, valamint az állami feladatok, célok szempontjait. Mindebből egy olyan jövőbe mutató szabályozás került elfogadásra, mely garantálja a hírközlés olyan ütemű és minőségű fejlődését, mely nemcsak a gazdaság egészének motorja és meghatározója, hanem hazánk versenyképességének is alapja lehet.

[16] 102-103. cikk.

[17] 105. cikk (3)-(4) bekezdése.

[18] 2018/1971 EU rendelet.

[19] BEREC Rendelet 3. cikk (1), 4. cikk (1) és (4) bekezdése.

[20] 10. cikk (2) bekezdése, továbbá pl. a más által üzemeltetett hálózati elemekhez való hozzáférés műszaki jellegű paraméterei [61. cikk (3) és (7) bekezdése], a referenciaajánlati minimumkövetelmények [69. cikk (4) bekezdése], rendkívül nagy kapacitású hálózatok [82. cikk], az internethozzáférési és személyközi hírközlési szolgáltatások szolgáltatásminősége [104. cikk (2) bekezdése], valamint a lakossági riasztórendszer [110. cikk (2) bekezdése] vonatkozásában.

[21] 27., 65-67. cikk.

II. AZ AUDIOVIZUÁLIS MÉDIASZOLGÁLTATÁSOK UNIÓS SZABÁLYOZÁSÁNAK ÚJDONSÁGAI (AZ “ÚJ” AVMS IRÁNYELV)

Az európai uniós joganyagban az audiovizuális média szabályozása harmonizált területként szerepel, a közösségi szabályozás alapjai már az 1980-as évek végén kialakításra kerültek.^[22] A szabályozás többszöri módosítását követően 2010-ben új irányelvet fogadott el az uniós jogalkotó a médiaszabályozás vonatkozásában: Az Európai Parlament és a Tanács 2010. március 10-i 2010/13/EU irányelvét a tagállamok audiovizuális médiaszolgáltatások nyújtására vonatkozó egyes törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek összehangolásáról (Audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv, a továbbiakban: AVMS irányelv).

Az AVMS irányelv elfogadása óta az Internet terjedésével és a szolgáltatástípusok bővülésével egyre elmosódottabbá vált a határ a hagyományos médiafogyasztás és az új típusú (média)tartalmak között. A közösségi médiaplatformok a nyilvános közlés, illetve a nyilvánosság újfajta típusát, fórumát, rendszerét alakították ki, alapvetően átfórmálták a nyilvánosság szerkezetét és a véleményközlés, valamint a tájékozódás hagyományos módjait, így a szabályozást is újfajta kihívás elé állították. A televíziós tartalom mellett egyre nagyobb a jelentősége az új típusú tartalmaknak, például a videóklipnek vagy a felhasználók által létrehozott videóknak, amelyek különösen a fiatalabbak nézői szokásait változtatták meg. Ez a médiakonvergencia szükségessé tette a jogi keret felülvizsgálatát, amelynek eredményeként megszületett az Európai Parlament és a Tanács 2018. november 14-i (EU) 2018/1808 irányelve (a továbbiakban: módosító irányelv) az AVMS irányelv változó piaci körülményekre tekintettel való módosításáról. A módosító irányelv 2018. december 18-i hatállyal módosította az AVMS irányelvet, annak érdekében, hogy

- kiterjesszen bizonyos audiovizuális szabályokat a videómegosztó-platformokra, valamint bizonyos közösségi médiaplatformokon megosztott audiovizuális tartalmakra;
- rugalmasabbá tegye az audiovizuális médiaszolgáltatásokra vonatkozó előírásokat, különösen a kereskedelmi közlemények és a termék megjelenítés szabályai tekintetében;
- elősegítse az európai gyártású médiatartalmak népszerűsítését;
- védje a gyermekeket, kiskorúakat a káros médiatartalmaktól, és hatékonyabban lépjen fel a gyűlöletbeszéd ellen;
- megerősítse a nemzeti szabályozó hatóságok függetlenségét.

A szabályozás legfőbb újdonsága, hogy az online szolgáltatások médiatartalom-fogyasztásban betöltött egyre növekvő szerepének elismeréseként az AVMS irányelv tárgyi hatályát kiterjeszti a közösségi médiaplatformok meghatározó

[22] 89/552/EKG irányelv.

területére, a videómegosztóplatform-szolgáltatásokra. Az irányelv preambulumában külön is kiemeli, hogy a szabályozás bevezetése azért indokolt, mert a videómegosztóplatform-szolgáltatások az „információmegosztás, a szórakoztatás és az oktatás fontos médiumává váltak, (...) ennél fogva a kiskorúaknak a káros tartalomtól és az összes polgárnak a gyűlöletre, az erőszakra és a terrorizmusra való uszítástól való védelme érdekében ezeknek a szolgáltatásoknak (...) a 2010/13/EU irányelv hatálya alá kell tartozniuk”. A szabályozás kiterjesztése kifejezi azt a szabályozási célt, hogy az egyes videómegosztóplatform-szolgáltatók viseljenek bizonyos fokú felelősséget a platformon közzétett tartalmakért.

A szolgáltatás ugyan hasonló a lekérhető médiaszolgáltatáshoz (video-on-demand, VoD szolgáltatáshoz), azonban a videómegosztóplatform-szolgáltatás legfontosabb eleme, hogy hozzáférést biztosít a felhasználók által készített videókhoz, azzal, hogy a platformszolgáltató szerkesztői felelősséggel nem rendelkezik a feltöltött videók tekintetében. Vagyis a videómegosztóplatform-szolgáltató a médiaszolgáltató, médiaszolgáltatás egyik legfontosabb jellemzőjével (szerkesztői felelősséggel) nem bír, de a platformján keresztül terjesztett, megosztott tartalommal kapcsolatban maga is végez bizonyos műveleteket (például a tartalom szervezését) annak érdekében, hogy ebből bevétel keletkezzen. A médiaszabályozás ezt a médiatartalomhoz fűződő aktív kapcsolatot értékeli, ez indokolja a szolgáltatás médiaszabályozás hatálya alá vonását.

Az előbbiekkal összhangban a módosított AVMS irányelv a videómegosztóplatform-szolgáltatásokat önálló szolgáltatási kategóriaként definiálja, elhatárolva őket a médiaszolgáltatásoktól és az egyéb tartalomszolgáltatásoktól az alábbi ismérvek mentén:

- a szolgáltatás jelentős mennyiségű olyan műsorszám vagy felhasználó által előállított videó tárolását jelenti, amelyért a videómegosztóplatform szolgáltatója nem tartozik szerkesztői felelősséggel,
- a tárolt tartalom rendszerezését a szolgáltatás nyújtója végzi, például automatikus úton vagy algoritmussal, különösen megjelenítés, megjelölés és sorba rendezés révén, továbbá
- a szolgáltatásnak, illetve a szolgáltatás valamely elkülöníthető részének elsődleges célja az, hogy a videómegosztóplatform-szolgáltató tárhelyén tárolt műsorszámokat, illetve a felhasználók által előállított videókat eljuttassa a nyilvánossághoz tájékoztatás, szórakoztatás vagy oktatás céljából elektronikus hírközlő hálózaton keresztül.

A videómegosztóplatform-szolgáltatónak a tartalom szervezésén, rendszerezésén túl a tényleges tartalomra nincs befolyása, míg a médiaszolgáltató a műsorszámok kiválasztása és összeállítása felett tényleges ellenőrzést gyakorol. Az AVMS irányelv szerinti új szabályozás a videómegosztóplatform-szolgáltatók tekintetében ezért csak a legszűkebb körben állapít meg műsортartalmi, műsorszerkezeti követelményeket. Tartalmi követelményként rögzíti az AVMS irányelv, hogy a videómegosztóplatform-szolgáltató által forgalmazott, értékesített, szervezett kereskedelmi közleménynek meg kell felelnie a médiatartalmakra vonatkozó legáltalánosabb követelményeknek.

Az AVMS irányelv alapján a videómegosztóplatform-szolgáltató médiatartalmat megosztó, azt továbbító közvetítő szolgáltatónak, azon belül tárhelyszolgáltatónak minősül, mivel kizárólag a szerverére feltöltött műsorszámok, videók tárolását és továbbítását végzi. Mindezekre tekintettel az AVMS irányelv külön is kiemeli, hogy a szolgáltatásnyújtás szabályaira ezen irányelv előírásai mellett a közvetítő szolgáltatókra vonatkozó rendelkezéseket, tehát az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv^[23] szabályait is megfelelően kell alkalmazni. Ennek értelmében tehát a videómegosztóplatform-szolgáltató tevékenységére, felelősségére, adatkezelésére megfelelően alkalmazandók az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv általános szabályai.

Az AVMS irányelv új szabályai alapján a videómegosztóplatform-szolgáltató köteles megfelelő intézkedéseket hozni annak érdekében, hogy megvédje a kiskorúakat az internetes platformján közzétett azon tartalmaktól, amelyek károsíthatják a fizikai, mentális és erkölcsi fejlődésüket, és hogy megvédje a nyilvánosságot az olyan tartalmakkal szemben, amelyek erőszakra és gyűlöletre uszítanak, vagy amelyek terjesztése bűncselekménynek minősülő tevékenység, így például terrorista bűncselekmények elkövetése iránti nyilvános uszítás. Ennek érdekében a szolgáltatónak az említett tartalmak bejelentését, megjelölését (flagging) lehetővé tevő mechanizmusokat kell működtetnie – a bejelentések, megjelölések hatásairól a felhasználóknak szóló tájékoztató rendszerekkel együtt –, valamint a kiskorúak védelme érdekében életkor-ellenőrzési rendszert kell üzemeltetnie és szülői felügyeleti rendszert biztosítania. Az átláthatóságot garantálja, hogy a szolgáltatónak az általános szerződési feltételeibe kell foglalnia az intézkedéseket, követelményeket.

Az új szabályozás nem határozza meg konkrétan, hogy az egyes káros média-tartalmak esetében mi minősül megfelelő és hatékony intézkedésnek, hanem általános elvként rögzíti, hogy az intézkedéseknek és a hatékony műszaki megoldásoknak arányban kell állniuk a tartalom által okozható hátránnyal és ártalommal. Az irányelv rögzíti továbbá, hogy az intézkedés arányossága körében mely szempontokra kell figyelemmel lenni. Fontos továbbá, hogy az intézkedések és a hatékony műszaki megoldások nem vezethetnek előzetes ellenőrzési intézkedésekhez, vagy nem eredményezhetik a tartalom feltöltésének meg nem engedett szűrését.

Az AVMS irányelv fentiekben bemutatott tárgyi hatályának kiterjesztése megkövetelte a kiskorúak védelmére vonatkozó szabályok egységesítését, a gyűlöletbeszédre és a terrorista bűncselekmények elkövetésére való nyilvános uszításra vonatkozó szabályok szigorítását, figyelemmel arra, hogy az AVMS irányelv szabályozási körébe vont videómegosztóplatform-szolgáltatásokat elsősorban a fiatalabb generációk használják, továbbá e szolgáltatások megkönnyítik a felhasználók véleményének alakítását és befolyásolását. Minderre tekintettel a szolgáltatók által meghozandó intézkedéseknek növelniük kell a védelem

[23] 2000/31/EK irányelv.

szintjét, és a legártalmasabb tartalmak esetében a legszigorúbb intézkedéseket kell alkalmazni. Ilyen intézkedések például a titkosítás, a hatékony szülői felügyeleti rendszer, az életkor ellenőrzését szolgáló eszköz vagy a rendszer alkalmazása és a műsorszolgáltatás időpontjának megválasztása.

Az AVMS irányelv új szabályai a videómegosztóplatform-szolgáltatások tekintetében is ösztönzi a társszabályozási, önszabályozási rendszerek kialakítását, továbbfejlesztését, valamint magatartási kódexek kialakítását.

A módosított AVMS irányelv további újdonsága, hogy a fogyatékosággal élők audiovizuális médiaszolgáltatásokhoz való hozzáférése érdekében további részletes szabályokat állapít meg. A médiaszolgáltatóknak törekedniük kell arra, hogy a tartalmakat folyamatosan és fokozatosan, akadálymentesen hozzáférhetővé tegyék a fogyatékosággal élő személyek számára. Az akadálymentesítés a hallási fogyatékkal élők (jelnyelvi tolmács, feliratozás) mellett a látássérültek médiafogyasztását is segíti (például hangos feliratozás, audionarráció) útján, és biztosítja, hogy az audiovizuális médiaszolgáltatások révén – például természeti csapások esetén – nyújtott nyilvános vészhelyzeti tájékoztatás a fogyatékosággal élő személyek számára is hozzáférhető legyen. Az uniós országok továbbá kötelesek kijelölni egy online kapcsolattartási pontot a tájékoztatás és a panaszkezelés biztosítása céljából.

A médiaszolgáltatásokra vonatkozó anyagi jogi szabályok tekintetében kiemelendő, hogy a megváltozott médiafogyasztási szokásokra figyelemmel a kereskedelmi közleményekre, televíziós reklámokra vonatkozó előírások is módosításra kerültek. A televíziós reklámok, vásárlási bejátszások mennyisége tekintetében a médiaszolgáltató rendelkezési joga és a fogyasztóvédelmi szempontok egyensúlyának megteremtése érdekében biztosítani kell, hogy a médiaszolgáltatók maguk tudják eldönteni, mikor jelenítik meg a reklámot, azonban főműsoridő alatt különleges korlátozásokat kell alkalmazni a túlságosan nagy mennyiségű reklám elkerülése érdekében. Erre tekintettel a korábbi, egész órára megállapított, legfeljebb 20%-os reklámarány helyett a módosított AVMS irányelv a 6 és 18 óra között, illetve a 18 és 24 óra közötti időszakokra állapítja meg külön-külön a 20%-os maximális arányt.

Az ún. semleges képkockák a szerkesztői tartalmat választják el a televíziós reklámbejátszásoktól vagy a televíziós vásárlási bejátszásoktól, és az egyes bejátszásokat egymástól. A semleges képkockákra nem vonatkozik a televíziós reklámokra megállapított mennyiségi határérték. Az AVMS irányelv új rendelkezése értelmében a reklámkvótába nem számít bele továbbá a kereskedelmi közlemények egy másik formájának, a termékmegjelenítésnek az időtartama sem. A termékmegjelenítés tekintetében a módosító irányelv kiemeli, hogy annak liberalizációjával nem sikerült az audiovizuális kereskedelmi közlemények e formájának terjedését az elvárt mértékben elérni. Ezért bizonyos kivételekkel minden audiovizuális médiaszolgáltatásban és videómegosztóplatform-szolgáltatásban lehetővé teszi az irányelv a termékmegjelenítést, kivételként csupán néhány speciális műsorszámot nevesít (így például hírműsorszámokban, gyermekműsorokban nem tehető közzé termékmegjelenítés).

A műsorok integritásának védelme érdekében a módosított AVMS irányelv előírja, hogy a médiaszolgáltató kifejezett hozzájárulása nélkül a médiaszolgáltatása nem módosítható, és az kereskedelmi céllal overlay (kitakaró) technikával nem egészíthető ki. Tehát a médiaszolgáltatás továbbítását végző műsorterjesztő a műsorjelet semmilyen módon nem módosíthatja, nem változtathatja meg a médiaszolgáltató hozzájárulása nélkül, ennek értelmében feliratot vagy egyéb digitális technikával alkalmazott kiegészítést sem helyezhet el a műsorokban.

A lekérhető médiaszolgáltatásokra konkrét műsortartalmi kvótát ír elő a módosítás: 30%-ban európai alkotásokat kell elérhetővé tenni a nézők számára a műsorkínálatukban azzal, hogy az ilyen alkotások hangsúlyos megjelenítését biztosítani kell. A hangsúlyos megjelenítés keresőeszközzel, külön szekcióba rendezéssel, szalaghirdetéssel is biztosítható.

Az AVMS irányelv új rendelkezései tovább erősítik a nemzeti szabályozó hatóságok függetlenségét, annak érdekében, hogy pártatlan és átlátható tevékenységük révén biztosítható legyen a médiapluralizmus, a kulturális sokszínűség, a fogyasztók védelme és a tisztességes verseny ösztönzése. A feladatok hatékony ellátását biztosítandó normatív követelmények – megfelelő pénzügyi és humán erőforrás, saját éves költségvetés, végrehajtási hatáskörök rendelkezésre állása – kerültek ismételtlen rögzítésre a nemzeti szabályozó hatóságok tekintetében, valamint a más tagállamból nyújtott médiaszolgáltatások vonatkozásában a tagállami hatóságok fellépésének feltételeit, kereteit, eljárásrendjét is érinti a módosítás.

Mindezen feltételek és hatáskörök biztosításával a nemzeti szabályozó hatóságok kötelesek hozzájárulni az Audiovizuális Médiaszolgáltatásokat Szabályozó Hatóságok Európai Csoportjának (ERGA) a munkájához is. Az ERGA 2014 óta műszaki szakértelemmel segíti a Bizottságot az AVMS irányelv következetes végrehajtásában, valamint megkönnyíti a nemzeti szabályozó hatóságok egymás közötti, illetve a Bizottsággal történő együttműködését, így a módosító irányelv által a nemzeti szabályozó hatóságok számára biztosított tagság által a hatóságok bevonásra kerülnek az uniós szintű igazgatási munkába is. Ezzel egyidejűleg pedig hivatalosan is elismerésre és megerősítésre kerül az ERGA szakmai (konzultatív, véleményező, tanácsadó) szerepe. A módosító irányelv tagállami átültetésére 2020. szeptember 19-i határidőt állapított meg az uniós jogalkotó. Magyarországon az implementáció a médiaszolgáltatásokra vonatkozó rendelkezések tekintetében a médiaigazgatási törvények^[24] 2019 nyarán történt módosításával valósult meg, a videómegosztóplatform-szolgáltatások szabályozása vonatkozásában az átültetésre az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény 2020. májusi módosítása keretében került sor.

[24] 2010. évi CLXXXV. tv.; 2010. évi CIV. tv.

JOGFORRÁSOK

- A Bizottság határozata (2002. július 26.) a rádiófrekvencia-politikával foglalkozó csoport létrehozásáról (EGT vonatkozású szöveg) (2002/622/EK).
- A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény.
- A sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény.
- A Tanács 1989. október 3-i 89/552/EGK irányelve a tagállamok audiovizuális médiaszolgáltatások nyújtására vonatkozó egyes törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek összehangolásáról.
- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1972 irányelve (2018. december 11.) az Európai Elektronikus Hírközlési Kódex létrehozásáról.
- Az Európai Parlament és a Tanács 2000/31/EK irányelve (2000. június 8.) a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól (Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv).
- Az Európai Parlament és a Tanács 2018. december 11-i (EU) 2018/1971 rendelete az Európai Elektronikus Hírközlési Szabályozók Testületének (BEREC) és a BEREC Működését Segítő Ügynökségnek (BEREC Hivatal) a létrehozásáról, az (EU) 2015/2120 rendelet módosításáról, valamint az 1211/2009/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről.

•
Az első győri jogász évfolyam 1995-2000.